

پروتکل عملی برای ریزازدیادی پایه پسته قزوینی (*Pistacia vera cv. Ghazvini*)

علی وطن پور ازغندی

عضو هیئت علمی مؤسسه تحقیقات پسته کشور

افزایش تولید پسته تحت تاثیر چندین عامل محدود کننده قرار می گیرد که یکی از مهمترین آنها استفاده از پایه های غیر یکنواخت و با کیفیت پائین است. استفاده از پایه نامناسب اثرات دراز مدت و تعیین کننده ای بر روی تولید محصول پسته دارد که در عین برخورداری از اهمیت، برای باغداران کمتر محسوس می باشد. مطالعات قبلی نشان داده است که میزان رشد، عملکرد، اندازه دانه، میزان خندانی و پوکی پسته و نیز عادت سال آوری تحت تاثیر پایه مورد استفاده قرار می گیرند. از طرفی گستردگی تنوع ژنتیکی پسته که ناشی از دو پایه بودن و گرده افشانی آزاد می باشد سبب شده است که نتوان به راحتی و با روش کاشت بذر، پایه های مطلوب و یکنواخت تهیه کرد و لذا بنظر می رسد تکثیر رویشی پایه های پسته جهت حفظ صفات مادری پایه های انتخابی مناسبترین روش ازدیاد آنها می باشد. یکی از روشهای کارآمد در تکثیر پایه های پسته استفاده از تکثیر رویشی با کمک تکنیک ریزازدیادی است. در این روش بدلیل امکان بکارگیری آن در تمام فصول سال، دارا بودن سرعت و قدرت تولید تعداد زیادی نهال در زمان و مکان کم و حفظ صفات پایه مادری می توان مناسبترین پایه ها و ارقام تجاری مورد نیاز مناطق پسته کاری را تامین نمود.

اگرچه تاکنون تحقیقات قابل توجهی در رابطه با ریزازدیادی ارقام و گونه های مختلف پسته انجام گرفته، ولی تلاش در جهت ارائه یک پروتکل عملی و کمی کردن پروسه فوق و نیز برآورد کارایی آن کمتر مورد عنایت قرار گرفته است. از طرفی تاکنون پروتکلی عملی برای ریزازدیادی واریته پسته قزوینی که به عنوان پایه در مناطق پسته کاری مورد استفاده قرار می گیرد، منتشر نگردیده است. در این مقاله پس از ارائه روشهای مناسب جهت ضد عفونی مواد گیاهی، بررسی غلظت های مناسب مواد تنظیم کننده رشد، محیط کشت مناسب و راه حل های عملی برای فائق آمدن بر مشکلاتی نظیر نکرورز نوک ساقه، کلروز برگ و ساقه، قهوه ای شدن بافت گیاهی و محیط کشت، سازگار کردن گیاهچه ها و انتقال گیاه به شرایط طبیعی، یک پروتکل عملی برای ریزازدیادی پسته پایه قزوینی ارائه می گردد. همچنین کارایی این پروتکل در تولید نهال پسته با استفاده از نتایج حاصله برآورد گردیده است.